

การพัฒนาแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษร
และปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาจีน

Lu Sheng

คุณูปการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2553

คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณนิพนธ์ของ คู่แข่ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญา
คุณนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมคุณนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณะกรรมการสอบคุณนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมฆม สอดส่องกฤษ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แย้มกสิกร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ลิ้มถาวรวัฒน์)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรี แย้มกสิกร)

วันที่ ๒๒ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี
แย้มกสิกร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา
ร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง
ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมฆม สอดส่องกฤษ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.วิไล ลิ้มถาวรานันต์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่มีค่า ทำให้คุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและให้
คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ ทำให้คุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของคุณฐิณิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทดแทนแด่
บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา
และประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

Lu Sheng

48810014: สาขาวิชา: เทคโนโลยีการศึกษา; ปร.ค. (เทคโนโลยีการศึกษา)

คำสำคัญ : รูปแบบการสอน/ การสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษร/ การสอนการออกเสียง
ปฏิสัมพันธ์

Lu Sheng: รูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์
สำหรับนักศึกษาจีน (A DEVELOPMENT OF THAI LANGUAGE PRONOUNCING
INSTRUCTIONAL MODEL USING PHONETIC ALPHABET AND PERSONAL
INTERACTION FOR CHINESE STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: มนตรี
แย้มกสิกร, กศ.ค., พงศประเสริฐ หกสุวรรณ, กศ.ค. 306 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย
โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาจีน 2) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ
การสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาจีนให้มี
ประสิทธิภาพตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 และ 3) เพื่อรับรองรูปแบบการสอนการออก
เสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาจีน

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์
เชิงลึก 2) พัฒนารูปแบบการสอน 3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบรูปแบบ 4) ทดสอบประสิทธิภาพ
ของรูปแบบ 5) ประเมินเพื่อรับรองรูปแบบการสอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการสอนภาษาไทย หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย และนักศึกษาที่เคยเรียน
ภาษาไทย ในสถาบันอุดมศึกษามณฑลยูนนาน จำนวน 45 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบ
ประสิทธิภาพรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ คือ
นักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนานที่เรียนภาษาไทย ที่ลงทะเบียนเรียนภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2552 จำนวน 35 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ
ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างชาติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้
สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน 2) แผนการสอนตามรูปแบบการสอนการออกเสียง
ภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน 3) แบบทดสอบหลังเรียน
4) แบบประเมินรับรองรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์
สำหรับนักศึกษาจีนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ทบทวนความรู้เดิม 2) นำเสนอความรู้ใหม่โดยใช้สัทอักษร 3) กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ 4) ทดสอบหลังเรียน และ 5) ประเมินและปรับปรุง
2. ผลการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน พบว่า มีประสิทธิภาพ E/E₁ เท่ากับ 81.51/82.51 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้
3. ผลการประเมินรับรองรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน จากผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในระดับ “เหมาะสมมากที่สุด”

48810014: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY; Ph.D. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL MODEL/ THAI PRONUNCIATION/ PRONOUNCING INSTRUCTIONAL ACTIVITIES

LU SHENG: A DEVELOPMENT OF THAI LANGUAGE PRONOUNCING INSTRUCTIONAL MODEL USING PHONETIC ALPHABET AND PERSONAL INTERACTION FOR CHINESE STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE: MONTREE YAMKASIKORN, Ed.D., PONGPRASERT HOKSUWAN, Ed.D. 306 P. 2010.

The purposes of this research were: 1) to develop an instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students, 2) to test the efficiency of the instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students with the standard criteria for efficiency of E_1/E_2 , and 3) to validate the instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students.

The sample were groups of experts in Thai language such as head of the Thai language department, instructors, and 45 students who used to study Thai language at higher education institutions in Yunnan province. 35 students at Yunnan Nationalities University who enrolled in the 1/2552 academic year tested the efficiency of the model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students. The samples in a focus group were experts in educational technology and experts in teaching Thai to foreigners.

The instruments used in this research were 1) instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students, 2) lesson plan according to the instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students, 3) post-test, 4) evaluation form to validate the effectiveness of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students by experts.

The research results reveal that:

1. Instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students consisted of 5 steps: 1) review of background knowledge, 2) presentation of the new knowledge by using phonetics, 3) interaction activities, 4) post-test, 5) evaluation and improvement.

2. The result of the efficiency test of the instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students found the efficiency criteria of $E_1/E_2 = 81.51/82.51$ which was equivalent to the set standard criteria.

3. The result from the evaluation validated the instructional model of Thai language pronunciation using phonetic alphabet and personal interaction for Chinese students. Experts from both the Thai language field and educational technology field agree that the model is highly appropriate.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การออกแบบการสอนและพัฒนาการสอน	12
การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง	16
หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาไทย	31
ศัพท์อักษร	35
ปฏิสัมพันธ์ในการเรียน	70
ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจีนที่เรียนภาษาไทย	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	77
3 วิธีดำเนินการวิจัย	80
ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ	82
ขั้นที่ 2 พัฒนารูปแบบการสอน	84
ขั้นที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอน	85
ขั้นที่ 4 ทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ	90
ขั้นที่ 5 ประเมินเพื่อรับรองรูปแบบการสอน	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัญหาการสอนการออกเสียงภาษาไทย สำหรับ นักศึกษาจีน	97
ตอนที่ 2 ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	107
ตอนที่ 3 ผลการรับรองรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษร และปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	108
5 ต้นแบบชิ้นงาน	110
ตอนที่ 1 บทนำ	110
ตอนที่ 2 รูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษรและ ปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	111
ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษรและ ปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีนไปใช้	123
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
วัตถุประสงค์การวิจัย	125
วิธีดำเนินการวิจัย	125
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	126
การวิเคราะห์ข้อมูล	126
สรุปผลการวิจัย	127
อภิปรายผล	130
ข้อเสนอแนะ	139
บรรณานุกรม	140
ภาคผนวก	146
ภาคผนวก ก	147
ภาคผนวก ข	150
ภาคผนวก ค	152
ภาคผนวก ง	155

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก จ	159
ประวัติย่อของผู้วิจัย	306

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาจีนกลาง	51
2 แสดงเสียงพยัญชนะในภาษาไทย	61
3 แสดงเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทย	62
4 แสดงเสียงสระประสมในภาษาไทย	63
5 แสดงเสียงสระเกินในภาษาไทย	63
6 แสดงเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทย	64
7 Sheng Mu (เชิงหมู่ 声母) ที่เป็นพยัญชนะต้นสองตัวที่ควบแท้ในภาษาไทย	66
8 Shu Sheng Yun (ชูเชิงยว้น 舒声韵) ในภาษาไทย	67
9 Cu Sheng Yun (คู่เชิงยว้น 促声韵) ในภาษาไทย	69
10 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยชนชาติยูนนาน	75
11 แสดงจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์จำแนกตามสถานะ/ สังกัด	84
12 ความแตกต่างของหน่วยเสียงสระ	103
13 ความแตกต่างของหน่วยเสียงพยัญชนะ	105
14 หน่วยเสียงภาษาไทยหน่วยที่คล้ายกับภาษาจีน	106
15 คะแนนการทดสอบหลังการเรียนของรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้ สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	107
16 แสดงค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษร และปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	108
17 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการสอน การออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	109
18 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการสอน การออกเสียงภาษาไทยโดยใช้สัทอักษร และปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาจีน	154
19 คะแนนการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้ สัทอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	156

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงการแปรเปลี่ยนความสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์ภาษาจีน	6
2 แสดงการแปรเปลี่ยนความสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย	7
3 กรอบแนวคิดการวิจัย	11
4 ระบบการสอนของสถาบันพัฒนาการสอน (1D1)	14
5 รูปแบบระบบการสอนของ Dick และ Carey	15
6 รูปแบบระบบการสอนของ	16
7 แผนภูมิหน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาไทย	41
8 หน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาไทย	42
9 เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย	50
10 ขั้นตอนการวิจัย	81
11 ร่างรูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีน โดยใช้ตัวอักษร และ ปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาจีน	85
12 รูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทย โดยใช้ตัวอักษรและปฏิสัมพันธ์ สำหรับ นักศึกษาจีน	89
13 กราฟแสดงความแตกต่างของผลการทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละครั้ง	108
14 รูปแบบการสอนการออกเสียงภาษาไทยโดยใช้ตัวอักษรและปฏิสัมพันธ์สำหรับ นักศึกษาจีน	112